

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

05.10.2017 № 134-р/к

Справа № 3/02-86-13

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання третього відділу досліджень і розслідувань від 07.09.2017 № 386 про попередні висновки у справі № 3/02-86-13, розпочатої за ознаками вчинення БАБАЇВСЬКИМ ВИРОБНИЧИМ УПРАВЛІННЯМ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА (надалі – Бабаївське ВУЖКГ) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та матеріали цієї справи,

ВСТАНОВИЛА:

В ході дослідження ринків ритуальних послуг в межах селища Бабаї Харківського району Харківської області, на підставі подання третього відділу досліджень і розслідувань від 12.04.2013 № 278 за ознаками вчинення Бабаївським ВУЖКГ порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, а саме встановлення таких цін придбання товару (послуги), які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 15.04.2013 № 96-рк про початок розгляду справи № 3/02-86-13 (надалі – Справа).

Дії Бабаївського ВУЖКГ полягають у розрахунку економічно необґрунтованої (завищеної) вартості послуги з копання могили ручним способом, шляхом включення до калькуляції вартості цієї послуги завищеного рівня рентабельності.

В результаті збирання і аналізу доказів, з'ясування дійсних обставин Справи встановлено наступне.

Бабаївське ВУЖКГ є юридичною особою та зареєстроване 05.02.2002 за № 1471120000000907, ідентифікаційний код – 31873775, місцезнаходження: 62403, Харківська обл., Харківський район, смт Бабаї, вул. 1-го Травня, буд. 39. Одним із видів діяльності Бабаївського ВУЖКГ є організування поховань

і надання суміжних послуг (код за КВЕД 96.03).

Рішенням XX сесії Бабаївської селищної ради XXIII скликання від 31.12.2001 створено Бабаївське ВУЖКГ.

У розумінні статті 9 Закону України «Про поховання та похоронну справу» Бабаївське ВУЖКГ є ритуальною службою, створеною з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг.

Бабаївське ВУЖКГ у своїй діяльності керується Типовим положенням про ритуальну службу в Україні, затвердженим наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (надалі – Типове положення про ритуальну службу).

Відповідно до пункту 1 Типового положення про ритуальну службу ритуальна служба в Україні відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу» - це спеціалізоване комунальне підприємство, що створюється органом місцевого самоврядування в порядку, установленому законом.

Таким чином, Бабаївське ВУЖКГ, надаючи ритуальні та інші послуги, необхідні для організації поховання померлих, в тому числі, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Визначення монопольного (домінуючого) становища здійснюється відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика).

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- ритуальні послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, затвердженим наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710 (надалі - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг), що надаються на території смт Бабаї, сел. Затишне;

- Бабаївське ВУЖКГ-надавач послуг.

Споживачами ритуальних послуг є особи, які зобов'язались поховати померлих на підставі свідоцтв про смерть та звернулись до ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання.

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товаром є ритуальні послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг.

Згідно з Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних

послуг до послуг, передбачених цим переліком, належать:

- оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
- оформлення свідоцтва про поховання;
- копання могили;
- монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
- кремація тіл померлих;
- поховання та підпоховання урни з прахом померлих у крематорії;
- організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
- запаювання оцинкованої труни, замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу» надання ритуальних послуг відповідно до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності.

Відповідно до пункту 5.1. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

З огляду на відсутність товарів-замінників товарними межами ринку є ритуальні послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг.

Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача, придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку є територія смт Бабаї, сел. Затишне (надалі – Населені пункти).

Часовими межами ринку визначено 2011-2012 рік - проміжок часу, протягом якого залишалась незмінною структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Бабаївське ВУЖКГ в територіальних межах не має конкурентів на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг.

Протягом 2011-2012 років обсяги наданих послуг з копання могили склали 10 одиниць на загальну суму 5 259,48 гривень.

Відповідно до розрахунків, здійснених згідно з Методикою, частка Бабаївського ВУЖКГ на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг в територіальних межах за підсумками діяльності в 2011-2012 років складала 100 %.

Враховуючи наведене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Бабаївське ВУЖКГ за підсумками діяльності в 2011-2012 роках займало монопольне (домінуюче) становище на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, з часткою 100 %.

Однією з послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, є послуга з копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу» вартість ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

Згідно з пунктом 1.1. Єдиної методики визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженої наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 194, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за № 338/8937 (надалі – Єдина методика визначення вартості), Єдина методика визначає механізм формування вартості та економічно обґрунтованих тарифів (цін) на ритуальні послуги, предмети ритуальної належності для суб'єктів господарювання різних форм власності.

Згідно з пунктом 9.6. Єдиної методики визначення вартості рівень рентабельності формується з урахуванням необхідності сплати податку на прибуток підприємств та спрямування частини отриманого прибутку на технічне переоснащення підприємств і не повинен перевищувати в цілому по підприємству 12 відсотків.

Відповідно до розробленої Бабаївським ВУЖКГ калькуляції вартості послуги з копання могили ручним способом станом на 2011, 2012 роки рівень рентабельності складав 27 %.

Відповідно до пункту 9.1. Єдиної методики визначення вартості до вартості ритуальних послуг та предметів ритуальної належності зараховується чистий плановий прибуток, який передбачається на: реалізацію програм капітальних інвестицій; виконання зобов'язань з погашення кредитів, позик, облігацій, залучених для фінансування капітальних інвестицій; забезпечення прибутковості акціонерного (власного) капіталу (для підприємств, які створюються із залученням приватного капіталу) тощо.

Згідно з пунктом 9.4. Єдиної методики визначення вартості планування чистого прибутку виконується на підставі інвестиційної програми та фінансового плану підприємства, розроблених на плановий рік та на 3 роки після планового. Інвестиційна програма містить перелік інвестиційних проектів, термін їх запровадження, обсяги фінансування та визначення джерел фінансування. Основними складовими фінансового плану підприємства є прогнози фінансових результатів господарської діяльності підприємства та руху грошових коштів.

Втім, за наявною у територіального відділення інформацією, Бабаївським ВУЖКГ не розроблялись інвестиційні програми та фінансові плани протягом 2011, 2012 років.

Отже, Бабаївське ВУЖКГ не дотрималось при розрахунку вартості послуги з копання могили ручним способом вимог пункту 9.4. Єдиної методики визначення вартості та включило до калькуляції вартості цієї послуги завищений рівень рентабельності, що в свою чергу призвело до встановлення економічно необґрунтованої вартості зазначеної послуги.

Дії Бабаївського ВУЖКГ по розрахунку економічно необґрунтованої вартості послуги з копання могили ручним способом шляхом включення до калькуляції вартості цієї послуги завищеного рівня рентабельності, можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів цієї послуги.

Такі дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, на території Населених пунктів.

Враховуючи наведене, матеріалами Справи доведено, що дії Бабаївського ВУЖКГ, які полягають у розрахунку економічно необґрунтованої (завищеної) вартості послуги з копання могили ручним способом шляхом включення до калькуляції вартості цієї послуги завищеного рівня рентабельності, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, на території Населених пунктів.

Доказами, які підтверджують вчинення Бабаївським ВУЖКГ порушення законодавства про захист економічної конкуренції, є документи, що містяться в матеріалах Справи.

Аналізом інформації, наданої Бабаївським ВУЖКГ, територіальним відділенням встановлено, що послуги з копання могили ручним способом Бабаївським ВУЖКГ з 2013 року не надаються.

Отже, порушення припинено.

На подання про попередні висновки у Справі, направлене разом із супровідним листом від 08.09.2017 № 02-26/3-2910, Бабаївське ВУЖКГ

заперечень та зауважень не надало.

На вимогу в.о. голови Відділення Бабаївське ВУЖКГ листом від 11.04.2017 № 16 (вх. від 13.04.2017 № 2084) надало інформацію щодо доходу (виручки) підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2016 рік, який складає 325 300 (триста двадцять п'ять тисяч триста) гривень.

При визначенні розміру штрафу враховано, що Бабаївське ВУЖКГ:

- припинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- співпрацювало під час розгляду Справи з територіальним відділенням, що сприяло з'ясуванню обставин Справи.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що БАБАЇВСЬКЕ ВИРОБНИЧЕ УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА (ідентифікаційний код – 31873775) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами діяльності у 2011-2012 роках займало монопольне (домінуюче) становище на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, на території смт Бабаї, сел. Затишне з часткою 100 %.

2. Визнати, що БАБАЇВСЬКЕ ВИРОБНИЧЕ УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА (ідентифікаційний код – 31873775), розрахувавши економічно необґрунтовану (завищену) вартість послуги з копання могили ручним способом шляхом включення до калькуляції вартості цієї послуги завищеного рівня рентабельності, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, на території смт Бабаї, сел. Затишне.

3. За порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накласти на БАБАЇВСЬКЕ ВИРОБНИЧЕ УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА (ідентифікаційний код – 31873775) штраф у розмірі 263 (двісті шістьдесят три) гривні.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною п'ятою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за кожен день прострочення сплати штрафу стягується пеня у розмірі півтора відсотка від суми штрафу.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» БАБАЇВСЬКЕ ВИРОБНИЧЕ УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА зобов'язано протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 зазначеного Закону рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Гейда І.О.